

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság

a által képviselt Lombard Pénzügyi
és Lízing Zártkörűen Működő Részvénytársaság (6722 Szeged, Tisza Lajos körút 85–87.)
felperesnek dr. Mándli Ádámné dr. Pethő Annamária ügyvéd (9090 Pannonhalma, Váralja 2.)
által képviselt alperes ellen
szerződés érvényessé nyilvánítása iránt indított perében a Pesti Központi Kerületi Bíróság
2020. november 18-án kelt 28.P.86.674/2020/10. számú ítélete ellen a felperes 11. sorszámú
fellebbezése és az alperes Pf.3. sorszámú csatlakozó fellebbezése folytán – az alulírott napon
megtartott tárgyaláson – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 338.200 (háromszázharmincnyolcezer-kétszáz) Ft-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 63.819 (hatvanháromezer-nyolcszázötvenkilenc) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 228.600 forint perköltséget.
- [2] Tényként állapította meg, hogy a Lombard Finanzirozási Zrt. felperesi jogelőd és a Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. mint kereskedő között 2008. augusztus 21. napján együttműködési megállapodás jött létre, amelyben a felperesi jogelőd felhatalmazta a kereskedőt, hogy nevében és képviseletében kölcsön-, lízing-, illetve bérleti szerződést kössön azzal a maradéktalanul betartandó feltétellel, hogy a felperesi jogelőd a szerződéskötést írásban előzetesen engedélyezte, továbbá a kereskedő képviseletében kizárólag a kereskedő azon munkavállalói jogosultak eljárni, akiket a kereskedő erre felhatalmazott.
- [3] A felperesi jogelőd mint hitelező képviselőjeként fellépő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. munkavállalója és az alperes mint kölcsönbevevő 2008. szeptember 8. napján számon egyedi kölcsönszerződést írtak alá abból a célból, hogy az alperes a Kft-től mint szállítótól az forgalmi rendszámú Ford Focus Trend típusú gépjármű tulajdonjogát megszerezze. A kölcsönszerződés szerint a kölcsön összege 1.435.500 forint, az induló teljes hiteldíjmutató (THM) 18,82%, a szerződés mértékadó devizaneme svájci frank. Az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy a kölcsön összegét 84 hónap alatt, 2008. október 5-től kezdődően minden hónap 5-én, havi 28.652 forint törlesztő részletekben fizeti vissza. A törlesztőrészletek teljes összege 2.406.768 forint volt.

- [4] A kölcsönszerződés részeként opciós szerződést kötöttek a gépjárműre, a 3. és 4. pontjai alapján vételi jogot alapítva a kölcsönszerződésből eredő alperesi fizetési kötelezettség biztosítására.
- [5] A kölcsönszerződés 2. pontja szerint a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat (Üzletszabályzat) tartalmazza. A kölcsönszerződés 3. pontja alapján az alperes kijelentette, hogy a kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós- és adásvételi szerződésekben, valamint az Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el, valamint a szerződés aláírásával az Üzletszabályzat átvételét nyugtázza. A kölcsönszerződés 8. pontja szerint az alperes a kamatváltozás elszámolására normál deviza alapú finanszírozást választott: a kétfajta kamatváltozást a Lombard Finanszírozási Zrt. felperesi jogelőd hirdeteménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni.
- [6] Az Üzletszabályzat I/16. pontja a kamat degresszív módon való meghatározását, az I/17. pontja a mértékadó devizanem definícióját, az I/18. pontjának e) alpontja a mértékadó kamatláb definícióját, az I./19. pontja a kalkulációs kamatláb definícióját, az I/24. pontja a mértékadó árfolyam definícióját, az I/25. pontja b) alpontja a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) definícióját és számítási módját állapítja meg. Az I/28. pontja a közreműködő megbízott igénybevételének lehetőségét és azt tartalmazza, hogy a megbízott a hitelező nevében és képviselőként, kizárólag a hitelező írásbeli engedélye alapján egyedi hitelszerződést és az ahhoz kapcsolódóan létrejövő, így különösen a biztosítékokra vonatkozó szerződéseket köthet. A hitelező a megbízottat kizárólag az engedéllyel egyező tartalmú egyedi hitelszerződés megkötésére hatalmazza fel, amennyiben az engedély és a megbízott által kötött egyedi hitelszerződés nem egyező, úgy az engedélyében foglaltakat kell irányadónak tekinteni. A kölcsönszerződés megbízott útján történő létrejötte esetén a kölcsönbevevő köteles meggyőződni az engedély tartalmáról, ennek elmulasztásának jogkövetkezményeit a kölcsönbevevő viseli.
- [7] A kölcsönszerződés az alperes kérelmére 2009. június 30-án fix deviza konstrukciójává változott.
- [8] A beoladással megszűnt Lombard Finanszírozási Zrt. általános jogutódja 2010. augusztus 31-től a felperes.
- [9] A felperes 2012. február 16-án kelt levelével felszólította a szerződéses kötelezettségét nem teljesítő alperest a teljesítésre, majd a 2013. szeptember 9-én kelt levelével a kölcsönszerződést 2013. október 2-ára felmondta. Tájékoztatta az alperest, hogy az opciós szerződés alapján az opciós jogot a keltezés napjával gyakorolja. A felmondás „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a felpereshez.
- [10] A felperes a gépjárművet 2013. december 18-án 380.000 forint vételáron értékesítette.
- [11] A felperes 2015. április 25-én kelt levelével tájékoztatta az alperest a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás megtörténtéről, az elszámolás alapján fennálló 2.117.183 forint tartozásáról.
- [12] A felperes elsődleges kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság a kölcsönszerződést a megkötéséig visszaható hatállyal nyilvánítsa érvényessé akként, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke 16,79%, majd az ily módon érvényessé nyilvánított szerződés alapján kötelezze az alperest 2.352.755 forint tőketartozás, 17.436 forint késedelmi kamat,

- 2.117.183 forint után 2017. december 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő kamat, valamint perköltsége megfizetésére.
- [13] A másodlagos kereseti kérelemben kérte, hogy a bíróság a kölcsönszerződést forint alapú szerződésként a megkötéséig visszaható hatállyal nyilvánítsa érvényessé akként, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke 22,651%, majd az ily módon érvényessé nyilvánított szerződés alapján kötelezze az alperest 1.640.488 forint tőketartozás, 13.510 forint késedelmi kamat, 1.475.301 forint után 2017. december 14. napjától a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő kamat, valamint perköltsége megfizetésére.
- [14] Az alperes az érdemi ellenkérelemben a kereset elutasítását kérte. Vitatta a szerződés létrejöttét, érvényességét, a felmondás jogszerűségét, a szerződés érvénytelenségének orvosolhatóságát, a kereset összecszerűségét.
- [15] Az elsőfokú bíróság a keresetet nem találta megalapozottnak.
- [16] Elsődlegesen rögzítette, hogy a felperes a 28.P.85.153/2020/3. számú iratban a keresetet megváltoztatta, két kérelmet jelölt meg, mindkettőben elsősorban az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását kérte, és annak alapján az érvényessé nyilvánított szerződés szerint kérte az alperest marasztalni. Az elsődleges kérelme vonatkozásában nem jelölt meg eltérő jogalapot, azonban a másodlagos kérelem tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 237. § (2) bekezdését jelölte meg érvényesített jogként. Az elsőfokú bíróság arra figyelemmel, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 146/A. § (6) bekezdése a keresetváltoztatás végzésben történő elutasítását csak a Pp. 146/A. §-ában foglaltak esetén teszi lehetővé, a megváltoztatott elsődleges keresetet érdemben vizsgálta, a másodlagos kérelem vizsgálatát azonban mellőzte azzal, hogy az nem felel meg a Pp. 146. § (1) bekezdésének és nem is minősül Pp. 146. § (5) bekezdés d) pontja szerinti módosításnak, ezért hatálytalan.
- [17] Kifejtette, hogy a felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozóan nem terjesztett elő – a Pp. 146. § (1) bekezdése alapján nem is terjeszthetett volna elő – kereseti kérelmet, ezért a kérelmek érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozó része felől nem határozott, mivel a kölcsönszerződés egészének vagy valamely rendelkezésének érvénytelensége sem a jelen perben, sem más perben nem került megállapításra. Rámutatott, hogy a felperes érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozó kereseti kérelme önálló megállapítási kereset hiányában nem értelmezhető, az nem következik egyetlen általa a jelen perben érvényesített jogból sem, ezért a szövegezésében megváltoztatott kereset alapján egy tisztán marasztalási kereset tárgyában kellett dönten.
- [18] Az alperes vitatására figyelemmel az elsőfokú bíróság elsőként a kölcsönszerződés felek közötti létrejöttét vizsgálta. Rámutatott, hogy a felperesi jogelőd és a kereskedő közötti együttműködési megállapodás kifejezetten részletesen szabályozta annak formai feltételeit, hogy a kereskedő milyen formában jogosult és egyben köteles az ügyleti képviselőt ellátni. A felperes azonban nem igazolta okirattal, hogy a kereskedő a felperesi jogelőd előzetes engedélyét beszerezte volna az ügyletkötéshez, és nem igazolta azt sem, hogy jogosult lett volna az ügyletkötésre. Mindezek alapján megállapította, hogy kölcsönszerződés megkötésére az azt aláíró munkavállalónak nem volt jogosultsága, így az joghatás kiváltására nem volt alkalmas. Rögzítette, hogy ezen alaki feltételek hiánya miatt nincs jelentősége annak, hogy a kereskedő munkavállalóját a Ptk. 220. § (1) és (2) bekezdései képviselőnek

kell-e tekinteni, és annak sem, hogy a felperes a keresetlevél benyújtását követően egy már felmondott, megszüntetett szerződésre vonatkozóan valamely jognyilatkozatot utólagosan jóváhagy.

- [19] Miután a képviseleti jog hiánya miatt a szerződés létre jöttének hiányát állapította meg, az elsőfokú bíróság a keresetet jogalap hiányában elutasította, és összezszerúségét már nem vizsgálta.
- [20] Ugyanakkor a továbbiakban az alperes érvénytelenségi kifogásaira tekintettel azt állapította meg, hogy a kölcsönszerződés, a felperes által nem vitatottan, nem tartalmazta az ügyleti kamat (százalékos) mértékét, így a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti feltétel hiányában semmisnek minősül.
- [21] Kitért arra is, hogy a felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a Hpt. 212. §-a és 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján csak a THM százalékos értékét kell, hogy a szerződés tartalmazza.
- [22] Megállapította továbbá, hogy a felperes nem tett eleget a Hpt. 203. § szerződéskötéskor hatályos (4) és (5) bekezdései szerinti tájékoztatási kötelezettségének, a kölcsönszerződés egyedi része nem tartalmaz kockázatfeltáró nyilatkozatot, a felperes pedig nem igazolta, hogy külön kockázatfeltáró nyilatkozat készült volna. Az alperes és tanú egyező nyilatkozatával szemben a felperes ellenbizonyítást nem ajánlott fel arra, hogy a szerződés aláírásánál a kereskedő képviselője az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást adott volna. A felperes által csatolt általános prospektus, üzleti tájékoztató anyagról is egyezően adta elő az alperes és a tanú, hogy a szerződés aláírásánál nem látták, és az egyáltalán nem tartalmaz a jogügylet érvényessége szempontjából értékelhető és a Hpt. 203. § (4) és (5) bekezdéseinek megfelelő tájékoztatást. Az Üzletszabályzat felperes által megjelölt értelmező rendelkezései önmagukban a tájékoztatás megtörténtének igazolására nem alkalmasak, és arra sem, hogy a tájékoztatást megfelelőnek lehessen tekinteni. Általánosan tájékozott fogyasztótól nem várható el, hogy a szerződés általános feltételei között banki szaknyelven meghatározott fogalmak egymáshoz viszonyításából következtessen valamely jelentős szerződéses kockázat fennállására, valamint megállapítsa azt, hogy az őt terheli-e, és ha igen, úgy milyen mértékben. A szerződés homályossága miatt fokozott tájékoztatási kötelezettség terhelte a felperesi jogelődöt, a hiteldíj módosításának körülményeit és feltételeit a szerződésnek oly módon kell meghatároznia, hogy azok a szerződést kötő, jogban vagy közgazdaságtanban járatlan fogyasztó számára is egyértelmű legyenek. Utalt az Európai Unió Bíróságának a C-51/17. számú döntésének 3. pontja szerint a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése alapján arra a követelményre, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtani a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Arra figyelemmel, hogy a szerződés és az annak részét képező Üzletszabályzat sem tartalmaz egyáltalán tájékoztatást, a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontja szerinti semmisségét is megállapította.
- [23] Ugyanakkor rögzítette, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának megfelel.
- [24] Mindezekre tekintettel a szerződés érvénytelensége miatt is megállapította a kereset jogalapjának hiányát.

- [25] A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján döntött.
- [26] Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönbevevő tájékoztatása a szerződéskötéskor az árfolyamkockázat körében megfelelő volt, így a szerződés ezen okból nem érvénytelen, kérte továbbá az elsődleges kereseti kérelmének helyt adást. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a másodlagos kereseti kérelmének helyt adást. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.
- [27] Az elsődleges fellebbezési kérelem vonatkozásában az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatban idézte a 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat (PJE) 1. pontját, amely szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.
- Álláspontja szerint a külön kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya csupán annyit jelent, hogy a szerződés rendelkezései, illetve a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.
- A Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontjának bíróságokra kötelező értelmezését adja a 6/2013. PJE III. pontja akként, hogy a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek az árfolyamváltozás lehetőségére kellett kiterjednie, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő-részletekre. A tájékoztatásnak nem kellett kiterjednie a forintHITELEK és devizaalapú hitelek kockázatának összehasonlítására, illetőleg arra sem, hogy az árfolyamváltozás kockázatát az adós mire tekintettel vállalja. Amennyiben a megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázat fennállása vonatkozásában a fogyasztó megkapta, úgy saját magának kellett arról döntést hoznia, hogy ezen kockázat és az abból eredő gazdasági következmények számára a szerződés egyéb rendelkezései alapján megfelelően ellentételezettek-e.
- Állította, hogy önmagában a szerződés irányadó devizanem megjelöléséből és az Üzletszabályzat V/6. pontjából az átlagosan körültekintő, figyelmes fogyasztó számára érzékelhető volt, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázatot tartalmaz, amelyet ő köteles viselni. Az Üzletszabályzat emellett további, az árfolyamkockázatra utaló rendelkezéseket is tartalmaz, annak I/6., I/17., I/22., I.23., I.24., I.25/b.), V/2. pontjaiban. Kiemelte az Üzletszabályzat I/23. pontját, amelynek rendkívüli árfolyam esemény definíciójából egy átlagos fogyasztó számára is megállapítható, hogy az árfolyamkockázat viselésének felső határa nincs.
- Az EUB C-51/17 számú ítélete kapcsán kifejtette, nem változott, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezések vizsgálatakor az egyedi perekben eljáró nemzeti bíróságoknak kell megítélnie azok érvényességét a Kúria EUB joggyakorlatával összhangban álló elvi iránymutatásai figyelembevételével. Kiemelte, hogy a hivatkozott, valamint az I/20., I/21., I/22., I/25.b) és c) pontok rendelkezései az Üzletszabályzat elején, egy helyen, nem elrejtve találhatóak, a havi fix konstrukcióra vonatkozó speciális szabályok pedig szintén egy helyen, külön fejezetben kerültek rögzítésre. Hivatkozása szerint az általa adott

tájékoztatás kielégíti az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatában támasztott követelményeket is. Állította, hogy a szerződés rendelkezései alapján az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára egyértelműen felismerhetőnek kell lennie, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, amely korlátozás nélkül és kizárólagosan terheli, továbbá az árfolyam rá nézve kedvezőtlen hatásának nincs felső határa.

- [28] A másodlagos fellebbezési kérelme kapcsán sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem adta indokát, miért tartja ellentmondásosnak a kereseti kérelmeit. Kiemelte, hogy kérelmei látszólagos tárgyi keresethalmazatot alkotnak, feltételesen, az elsődlegesen kért keresetének alaptalansága, annak elutasítása esetére terjesztette elő a másodlagos keresetét. Az előterjesztett keresetei közül csak az egyiknek megfelelő ítéleti rendelkezést kér, ha a sorrendben előrébb álló kereset alapos, a továbbiak elbírálása, azokról rendelkezés nem szükséges.
- [29] Álláspontja szerint a másodlagos kereseti kérelme is határozott. Amennyiben megállapításra kerül, hogy az árfolyamkockázatról az alperes nem kapott megfelelő tájékoztatást, az árfolyamkockázat áthárítása tisztességtelen. Ez nem jelenti azonban azt, hogy a felperes által meghatározott ügyleti kamat mértéke ne lenne helyes és az elsődleges kérelme alapossága esetén a szerződés ne lenne érvényessé nyilvánítható, csak a tisztességtelenség okán a hiányzó kamat meghatározásával önmagában a szerződés érvénytelensége nem orvosolható. A másodlagos kereseti kérelmét pedig az elsődleges kérelme alaptalansága esetére terjesztette elő az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelensége miatti érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására. Ahhoz, hogy a pénzkövetelését érvényesíteni tudja, mellőzhetetlen a szerződés érvényessé nyilvánítása.
- [30] Hivatkozott arra, hogy a másodlagos kereseti kérelme tekintetében annak van jelentősége, hogy a devizaalapú szerződés alacsonyabb kamatértéke által nyújtott előnyök meddig ellensúlyozták a szerződési tartalom mellett az árfolyamváltozásból eredő hátrányokat, és hogy a fogyasztó milyen mértékű árfolyamkockázat viselésére köteles. Az előnyöket kell összevetni a szerzett hátrányokkal, amihez össze kell hasonlítani az alacsonyabb kamatmértékű, devizaalapú szerződés szerinti és az ugyanolyan feltételek mellett kötött, forint alapú szerződés szerinti alperesi fizetési kötelezettséget, ennek alapján a magasabb, forint alapú ügyleti kamat alkalmazásával mutatható ki, számszerűsíthető az előny mértéke. Ennek megfelelően vezette le tételesen a másodlagos kereseti kérelmét, pontosan megjelölve, milyen összeg megfizetésére kéri kötelezni az alperest az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánításával, mintha a felek már eredetileg is érvényes szerződést kötöttek volna.
- [31] A harmadlagos fellebbezési kérelme tekintetében előadta, hogy érthetetlen az elsőfokú ítélet indokolásának azon része, hogy a felperes keresetpontosítása a másodlagos kereseti kérelem tekintetében nem felel meg a Pp. 146. § (1) bekezdésében foglaltaknak, és jogszabálysértő, az elsőfokú eljárás szabályait lényegesen sértő, hogy azt az elsőfokú bíróság erre hivatkozással érdemben nem vizsgálta, amelynek következtében a tájékoztatás tisztességtelensége okán megállapított érvénytelenség jogkövetkezményei nem kerültek levonásra. Érvélese szerint mindkét kereseti kérelme ugyanabból a jogviszonyból, a felek közötti kölcsönszerződésből ered. Az elsőfokú bíróság ítélete szerinti hiány kapcsán, miszerint a másodlagos kérelme nem tartalmaz megállapítást, ismételten hangsúlyozta, hogy a másodlagos kereseti kérelmét az elsődleges kérelem alaptalansága esetére terjesztette elő.

- [32] Az alperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes kötelezését a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.635.571/2019/7. számú végzésében megállapított 109.600 Ft korábbi másodfokú perköltség viselésére is.
- [33] Fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet felperes fellebbezésével támadott rendelkezéseinek helybenhagyását.
- [34] A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes csatlakozó fellebbezése alapos.
- [35] Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért azt a másodfokú bíróság Pp. 228. § (4) bekezdése alapján teljes terjedelmében bírálta felül.
- [36] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a következőkkel egészíti ki:
- [37] Az Üzletszabályzat I/6. pontja a normál devizakonstrukció kapcsán akként rendelkezik, hogy amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II.-t a kölcsönbeadó hirdetménye szerint köteles megfizetni. Az Üzletszabályzat I/20. pontja a mértékadó kamatláb hatályos referenciaértékét határozza meg az a) pontjában a szerződéskötés napján a mértékadó kamatláb szerződéskötés napjára (a szerződéskötés napját megelőző második munkanapon) jegyzett %-ban kifejezett értékeként, vagy a b) pontjában az egyedi kölcsönszerződés futamideje alatt, kamatváltozás I. érvényesítése esetén a mértékadó kamatláb %-ban kifejezett azon értékeként, amelyet a hitelező az egyedi kölcsönszerződésre érvényesített mindenkori utolsó kamatváltozás I. keretében hirdetménye szerint meghatározott. A I/21. pont a mértékadó törlesztőrészletet definiálja a kölcsönbevevő folytatólagos törlesztő részletfizetési kötelezettségei közül a legalacsonyabb törlesztő részlet, de legalább 15.000 Ft összegében. A I/22. pont az árfolyamot határozza meg a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett, hivatalos, forintban kifejezett árfolyamként. A I/23.pont rendkívüli árfolyam eseményként minősíti az árfolyam szélsőséges mértékű, (25%-ot meghaladó) növekedését a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedést (pl. intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzüpi szabályok megváltozása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja. A I/24. pont mértékadó árfolyamként rögzíti a mértékadó devizanem vételi árfolyamát az egyedi kölcsönszerződés létrejött napján. A I/25/c. pontja a kamatváltozás III.-ről (árfolyamváltozást) rendelkezik, mint ami a kölcsönszerződés futamidő lejárt előtti megszűnésekor fizetendő, ki nem terhelt kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra. A V/2. pont rögzíti, hogy a kölcsönbevevő köteles az egyedi kölcsönszerződésben és a kamatváltozás terhelő bizonylatokban meghatározott fizetési kötelezettségének legkésőbb az esedékesség időpontjában eleget tenni. A V/6. pont szerint amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés devizaalapúszerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamkockázat, továbbá az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.

- [38] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által megállapított, az ügy érdemi eldöntése szempontjából jelentőséggel bíró, a fentiek szerint kiegészített tényállás alapján meghozott érdemi döntésével, azonban az alábbi, nagyrészt eltérő indokokkal.
- [39] A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság ítéletének [17] bekezdésében a másodlagos kereset mellőzése körében kifejtetteket, tekintve, hogy a Pp. 146. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek megfelelően a másodlagos keresetet a felperes az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt terjesztette elő, és a másodlagos keresete ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az elsődleges keresete és ugyanaz a jogalap is: mindkét keresete szerint a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján a kölcsönszerződés – ugyan különböző okok miatti – érvénytelensége folytán a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását és az alperes marasztalását kérte. Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy amennyiben az érvénytelenség jogkövetkezményeként marasztalás kérhető, akkor hiányoznak a megállapítás feltételei, a felperes keresetében nem az érvénytelenség megállapítására, hanem marasztalásra irányuló kérelmet terjeszthet elő és nincs szükség külön ítéleti rendelkezésre az érvénytelenség megállapítása tekintetében. Mindezek alapján a felperes vagylagosan, másodlagosan előterjesztett keresetét érdemben kellett vizsgálni abban az esetben, amennyiben az elsődleges kereset alaptalannak bizonyul.
- [40] A kölcsönszerződés érvénytelenségének, az érvénytelenségi okok fennállásának vizsgálatát azonban megelőzte a kölcsönszerződés felek közötti létrejöttének kérdése. A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, amely szerint a felperesi jogelőddel a képviseleti jog hiánya miatt nem jött létre a kölcsönszerződés. A Kft. teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt együttműködési megállapodás alapján járt el a szerződéskötéskor a hitelező képviseletében, hiszen a hitelező jogosult volt a Ptk. 219. § (1) bekezdése alapján arra, hogy más személy (képviselő) útján kössön szerződést. A Kft. hitelező képviseletére vonatkozó megbízását tartalmazó együttműködési megállapodást a hitelező arra jogosult képviselője cégszerűen aláírta és ezzel a Kft. javára ügyleti képviseleti jogot létesített. Ezáltal pedig a szerződés megkötése során a Kft. ügyleti képviselőként jogosult volt a felperes nevében harmadik személyekkel kötött kölcsönszerződés aláírására. A kölcsönszerződésből kitűnik, hogy az azt ténylegesen aláíró természetes személy, a hitelező megbízottjaként látta el aláírásával, nem a saját nevében, hanem az okiratban megjelölt szerződő fél nevében és képviseletében járt el. Kft. pedig a Kft. alperes által csatolt cégkivonat szerinti ügyvezetője önállóan képviselhetette a céget és járhatott el a nevében. Amennyiben mégis érvényes képviseleti jog nélkül tett volna jognyilatkozatot, a Ptk. 221. § (1) bekezdése szerinti álképviselőnek minősülne. Álképviselő esetén pedig a képviselt – a hitelező – utólag is jóváhagyhatja az álképviselő eljárását, és ez esetben úgy kell tekinteni, mintha az álképviselő szabályszerű meghatalmazással járt volna el. A hitelező a kölcsön összegét nem vitásan folyósította, ezzel utóbb ráutaló magatartással az esetleges álképviselő eljárását jóváhagyta, a felperes a jóváhagyást a per során is megerősítette, ezáltal a kölcsönszerződés létrejötte megállapítható volt. Kiemeli a másodfokú bíróság azt is, hogy mivel jelen esetben a kölcsön folyósítása a hitelező részéről, és annak részbeni törlesztése az alperes részéről nem vitatottan megtörtént, a Ptk. 205. §-ában foglaltak alapján nem lehet megalapozottan arra hivatkozni, hogy a szerződés létre sem jött. Ekként foglalt állást a Kúria is a BH2018. 230. számon közzétett eseti döntésében.

- [41] Az érvénytelenségi okok vizsgálata kapcsán, ahogyan arra már a fentiekben kitért a másodfokú bíróság, nem volt szükség az érvénytelenség megállapítása iránti, a Ptk. 239/A. §-a szerinti megállapítási kereset előterjesztésére, a marasztalási igény maga a jogkövetkezmény (érvényessé nyilvánítás és fizetésre kötelezés) levonása.
- [42] Helyes volt az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy a kölcsönszerződés semmis, érvénytelen, mert nem tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett értékét [Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja]. Ez alapján nem lett volna akadálya a felperes elsődleges keresete szerint döntésnek, amennyiben az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésére vonatkozó szerződési rendelkezések tisztességes szerződéses kikötéseknek minősülnek.
- [43] A másodfokú bíróság az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége [Ptk. 209. § (1) és (4) bek., 209/A. § (2) bek.] körében vizsgálta, hogy a hitelezői tájékoztatás megfelelő volt-e, illetve annak alapján az árfolyamváltozásból és a külföldi kamatláb megváltozásából eredő alperesi fizetési kötelezettség az átlagos fogyasztó számára érthető és világos volt-e. A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG tanácsi irányelvben, a Kúria 2/2014. és 6/2013 PJE határozataiban, az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében foglaltak szerint annak van jelentősége, hogy a tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintően eljáró átlagos fogyasztó mércéjén keresztül felismerhető volt-e, hogy az árfolyamváltozásból eredő ténylegesen fennálló kockázat kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az teljes mértékben a fogyasztót terheli, annak bekövetkezése jelentős mértékben megnövelheti fizetési terheit, az árfolyamváltozás lehetősége valós, és ez a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. Ugyanakkor nem kötelező a tájékoztatás az árfolyamváltozás várható irányára, mértékére, a kockázat valószínűségére.
- [44] Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tekintetében egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsönszerződés kapcsán a Hpt. 203. § (4) és (5) bekezdése szerinti külön kockázatfeltáró nyilatkozatot az alperes nem írt alá, ilyen tájékoztatás létezésére a felperes sem hivatkozott, a szóbeli tájékoztatás tényét, a csatolt prospektus, üzleti tájékoztató anyag alperes általi ismeretét a kölcsönszerződés aláírásakor nem bizonyította, ezért azt kellett vizsgálni, hogy az Üzletszabályzat felperes által megjelölt, az árfolyamkockázatot az alperesre terhelő szerződéses rendelkezések a szerződés szövegére figyelemmel önmagukban világosak és érthetőek-e egy átlagosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára, további tájékoztatás nélkül is világosan és érthetően szólnak-e az árfolyamkockázat alperes általi korlátlan viseléséről. Ezen vizsgálat alapján pedig a Kúrai BH2020. 115. számon közzétett döntésében foglaltakkal egyezően azt állapította meg a másodfokú bíróság, hogy nem fogadható el a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéséként, ha külön árfolyamkockázati tájékoztatás hiányában az alperes több szerződési feltétel együttes értelmezése vagy több rendelkezés egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását. Nem tekinthetők világosnak és egyértelműnek az általános szerződési feltételek kikötései, ha az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket az eltérő helyen lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével az alperesnek kell megkísérelnie azonosítani és felismerni.
- [45] A felperes által hivatkozott, az első és jelen másodfokú ítéletben idézett szerződéses rendelkezések nem tartalmaznak külön egyértelmű magyarázatot, tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétére, annak az alperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan. Ezen rendelkezések alapján az alperes ugyan számításba vehette, hogy a

kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban annak lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, azt, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa a szerződéses feltételek együttes értelmezése és egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudta, ami nem felel meg az általános szerződési feltételek átláthatóságára, világosságára és érthetőségére vonatkozó követelményeknek.

- [46] Az árfolyamkockázatot az alperesre terhelő szerződéses rendelkezések fentiek szerint tisztességtelensége okán vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy alapos-e a felperes másodlagos kereseti kérelme. A vizsgálata kapcsán pedig arra a megállapításra jutott, hogy a másodlagos keresetet alaptalanná tette, hogy a kereseti kérelem alapján a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítani kért tartalma semmiképpen nem eredményezheti az érvénytelenségi ok kiküszöbölését. A felperesnek ugyanis az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses rendelkezések mellőzésére vonatkozó kereseti kérelme nem volt, így önmagában az ügyleti kamat - másodlagos keresetében meghatározott - százalékos mértékével való érvényessé nyilvánításával a kölcsönszerződés nem alkalmas az érvénytelenségi ok a kiküszöbölésére, a tisztességtelen, de mellőzni nem kért feltételek miatt. A felperes azon másodlagos kereseti kérelme, amely szerint „a kölcsönszerződést forint alapú szerződésként” kérte érvényessé nyilvánítani, annak teljesítése esetén sem jelenti a tisztességtelen szerződési feltételek mellőzését, amely okból a tisztességtelen szerződési feltételek szerződésben „maradása” folytán az érvényessé nyilvánítás iránti kereseti kérelem a Ptk. 237. § (2) bekezdése szerint nem alkalmas az érvénytelenség kiküszöbölésére.
- [47] A másodfokú bíróság az alperes csatlakozó fellebbezését alaposnak találta, miután a korábbi elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése folytán a 72.Pf.635.517/2019/7. számú végzésben megállapított másodfokú perköltségnek az alperes pernyertességére tekintettel a felperes általi viseléséről a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak kellett volna az ítéletében rendelkeznie.
- [48] Mindezekre figyelemmel a felperes vagylagos kereseti kérelmei közül egyik sem volt teljesíthető, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a per főtárgya tekintetében érdemben helyes ítéletét csak az alperes alapos csatlakozó fellebbezésére tekintettel a perköltség körében változtatta meg a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.
- [49] A felperes eredménytelenül fellebbezett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a perköltségét maga viseli, ugyanakkor köteles megfizetni az alperes részére a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított 58.819 Ft ügyvédi munkadíjból és az alperes által megfizetett 5.000 Ft csatlakozó fellebbezési illetékből álló másodfokú perköltséget.
- [50] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 51. § (1) bekezdés alapján a fellebbezési eljárás illetékmentes, ezért a felperes az elektronikus úton megfizetett 188.220 Ft fellebbezési illetéket az Itv. 80.§ (1) bekezdés i) pontja alapján visszaigényelheti.

Budapest, 2021. március 3.

Velinskyné dr. Lovas Kinga s. k.
a tanács elnöke

dr. Benedek Judit s. k.
előadó bíró

dr. Tóth Szilveszter s. k.
bíró

A kiadmány hitelül: